

سیده سهیلا طاهری
آموزگار پایه ششم، استان ایلام،
شهرستان دره شهر

طرح بوم باطعم

بازی های بومی

اهداف تجربه

تبادل و انتقال تجربه های معلمان با یکدیگر، آشنایی دانش آموزان با بازی های بومی محلی منطقه و استان خود، تقویت قوای جسمانی، ایجاد روحیه شادی و نشاط آفرینی بین دانش آموزان، تلفیق مهارت های اجتماعی با بازی های بومی محلی، تلفیق طرح بوم با درس های پایه ششم (مطالعات اجتماعی، تفکر و پژوهش، هنر و فارسی)، مصاحبه با اولیاد در مورد بازی های قدیمی و بومی.

اهداف برنامه ویژه مدرسه چیست؟

پاسخ دهی به نیازهای منطقه ای و محلی؛
ارتقای مدرسه به عنوان جایی برای توسعه محل و محیط زندگی؛
ایجاد محیطی برای ارتقای سطح علمی در قالب شیوه های متنوع، شاد و خلاقانه.

موضوعات قابل انتخاب باید تحت یکی از ساحت های شش گانه تعلیم و تربیت باشند:

بوم چیست؟

بوم یا برنامه ویژه مدرسه به این معناست که مدیریت، شورا و معلمان مدرسه اجازه دارند بخشی از زمان تعیین شده برای آموزش رسمی مدرسه را با توجه به صلاح دید خود، به آموزشی جدا از آموزش رسمی اختصاص دهند. این برنامه به آن ها اجازه می دهد موضوع انتخاب کنند، محتوا ارائه دهند، مواد آموزشی تولید کنند، معلم انتخاب کنند، ارزشیابی کنند و کارنامه صادر کنند. به طور کلی، آن ها اجازه دادند در کنار آموزش رسمی مدرسه، برنامه آموزشی ویژه ای برای مدرسه خود طراحی کنند و آن را به دست اجرا بسپارند.

* عنوان تجربه:

طرح بوم تلفیقی در مدرسه

شرح تجربه: در دوره ابتدایی طرح‌های متنوع و خلاقانه‌ای اجرا می‌شوند که با توجه به سن کودکان دبستانی، می‌توانند با محیط زندگی دانش آموز تلفیق شوند تا کودکان با اجرای آن‌ها بخشی از مهارت‌های زندگی را بیاموزند. نمونه‌ای از این طرح‌ها عبارت‌اند از: جابربن حیان، کرامت، خوانا و بوم.

طرح بوم که چندسالی است در مدرسه‌های ابتدایی اجرا می‌شود، با شرایط زیست بوم دانش آموز ارتباط مستقیم دارد. تعدد مناطق محیط‌های زندگی متفاوتی را هم ایجاد کرده‌اند. بدیهی است این مدرسه‌ها شرایط متفاوتی هم داشته باشند. طرح بوم یا برنامه ویژه مدرسه، به منظور تکمیل محتوای آموزش رسمی، با توجه به شرایط زیست محیطی به وجود آمده است. برای اجرای برنامه طرح بوم در مدرسه می‌توانیم موضوع طرح را با یکی از ساحت‌های شش گانه تعلیم و تربیت مرتبط و تلفیق کنیم. اجرای طرح بوم در مدرسه مهارت‌ها و رفتارهای اجتماعی را تقویت و سبک زندگی دانش آموزان را تغییر می‌دهد.

تجربه اجرا شده در مدرسه طرح بوم تلفیقی نام دارد. به این صورت اجرا شد که موضوعات طرح بوم را با درس‌های کتاب‌های درسی تلفیق کردیم. با این روش، هم دانش آموزان درس را یاد می‌گیرند و هم برنامه طرح بوم را اجرا می‌کنیم. مثلاً تلفیق طرح بوم با کتاب مطالعات ششم به راحتی قابل اجرا بود. یکی از درس‌ها مطالعات پایه ششم (برنامه ریزی برای اوقات فراغت) نام دارد که قسمتی از درس به نام بازی‌های قدیمی است که دانش آموزان با انواع بازی‌های قدیمی و مزایای آن‌ها

آشنا می‌شوند. یک فعالیت هم از آن‌ها خواسته شده است که نام چند بازی محلی را از بزرگ‌ترها پرس و جو کنند و چگونگی انجام دادن آن را در کلاس تعریف کنند و نمایش دهند. یک عامل دیگر که باعث انجام این طرح شد این بود که به واسطه فناوری، بازی‌های قدیمی در محله و مدرسه فراموش شده‌اند.

بنابراین، تصمیم گرفتیم این درس را با طرح بوم تلفیق کنیم. طرح را برای دانش آموزان توضیح دادیم و به این صورت اجرا شد که جلسه قبل از آن‌ها خواسته شد هر کدام در مورد یک بازی بومی محلی تحقیق کنند و از بزرگ‌ترها درباره آن پرس‌سند و بنویسند (ارتباط با درس تفکر و پژوهش). در جلسه بعد، با توافق نظر، علاقه دانش آموزان و با توجه به زمان، توانستیم چند بازی بومی محلی را در حیاط مدرسه اجرا کنیم. بازی‌هایی مثل: هفت سنگ، قاچان بازی، لی لی بازی، دوز بازی، نون بیار کباب ببر و قایم باشک. در بعضی از بازی‌ها مثل قاچان، لی لی به صورت دونفره و بعضی دیگر مثل هفت سنگ به صورت گروهی و با افراد بیشتری انجام گرفت. بچه‌ها در هر بازی که دوست داشتند شرکت می‌کردند. در بازی هفت سنگ بچه‌ها از هفت تاسنگ و یک توپ برای ریختن سنگ‌ها به زمین استفاده می‌کردند. هر گروهی که زودتر سنگ‌ها را روی هم می‌چید، برنده بود. در بازی قاچان، بچه‌ها از سه سنگ تقریباً گرد استفاده می‌کردند. ابزار کمی در قاچان استفاده از دست بود.

با این روش تلفیقی، دانش آموزان توانستند با انواع بازی‌های بومی محلی و روش اجرای آن‌ها آشنا شوند،

چراکه بیشتر بچه‌های امروزی با این بازی‌ها آشنا نیستند. بازی‌ها با گذشت زمان بین بیشتر مردم کمرنگ شده و بازی‌های رایانه‌ای بین بچه‌ها رواج بیشتری پیدا کرده‌اند. این موضوع با ساحت اجتماعی زیستی طرح بوم مرتبط است. اجرای این طرح اهداف مثبتی را به دنبال داشت؛ از جمله: تبادل و انتقال تجربیات معلمان به یکدیگر، آشنایی دانش آموزان با بازی‌های بومی محلی منطقه و استان خود، تقویت قوای جسمانی، ایجاد روحیه شاد و نشاط آفرین بین دانش آموزان، تلفیق مهارت‌های اجتماعی با بازی‌های بومی محلی، تلفیق طرح بوم با درس‌های پایه ششم (مطالعات اجتماعی، تفکر و پژوهش، هنر و فارسی)، و مصاحبه با اولیا در مورد بازی‌های قدیمی و بومی.

نتیجه: دانش آموزان بسیار سرحال و شاداب شدند و از بازی کردن لذت بردند. چون درس با بازی تلفیق شده بود، خسته کننده نبود و آن‌ها به راحتی به فعالیت‌های درس پاسخ دادند. همچنین، با بازی‌های منطقه خود آشنا شدند. موضوع با ساحت‌های شش گانه تعلیم و تربیت مرتبط بود. *

آشنایی با بازی‌های قدیمی محلی

منبع

1. <https://rayad.org>